

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

BUXORO
MUHANDISLIK-
TEKNOLOGIYA
INSTITUTI

ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK TEXNOLOGIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI

2024

MAQOLALAR TO'PLAMI

MAXSUS SON
Iyun-iyul

INDUSTRY
4.0

Google
Scholar

Digital
Object
Identifier

74-91 xalqaro daraja

ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Mas'ul muharrir:

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyatni rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlis qonunchilik palatasi deputati

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktaranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokururaturasi boshqarma boshlig'i o'rinosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokururaturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokururaturasi huzuridagi IJQK departamenti.

**"ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA YUQORI MUHANDISLIK
TEXNOLODIYALARINI ILMIY-AMALIY JORIY ETISH
INNOVATSION TARAQQIYOT POYDEVORI"**

MAVZUSIDAGI ILMIY MAQOLALAR TO'PLAMI

POLIMER KOMPOZIT QOPLASH QURILMASINING TAJRIBAVIY TADQIQOTLAR NATIJALARI TAHLILI

Amonov Abduraxmon Rafiq o'g'li

Axmedova Dilnoza Davlat qizi
314-21 YeST guruh talabasi
koro muhandislik-tehnologiya instituti

Annotatsiya: Maqlada brezent choklariga polimer kompozitni qoplashdagi tikuv mashinasi parametrlarining o'zgarish qonuniyatlarini ifodalovchi ossillogramma keltirilgan. Tajribaviy tadqiqotlar natijasida uskuna roligini siquvchi kuchi f0 validagi buruvchi momentning o'zgarishlarini rolik qayishqoq vtulka birligiga bog'liq ravishda o'zgarish qonuniyatlarini aniqlangan.

Kalit so'zlar: polimer, rolik, chok, material, lapka, qoplash, korpus, quritish, aylanuvchi stol, uskuna, brezent, siquvchi rolik, bachelok

Abstract: The article presents an oscillogram representing the laws of changes in the parameters of the sewing machine when covering the seams of the tarpaulin with a polymer composite. As a result of experimental studies, the laws of the change of the torque on the shaft f0 of the clamping force of the equipment roller depending on the unit of the roller belt bushing have been determined.

Key words: polymer, roller, stitch, material, lap, coating, casing, drying, rotary table, equipment, tarpaulin, compression roller, bachok.

Аннотация: В статье представлена осциллограмма, отображающая закономерности изменения параметров швейной машины при обшивке швов брезента полимерным композитом. В результате экспериментальных исследований установлены закономерности изменения крутящего момента на валу f_0 силы прижима ролика оборудования в зависимости от узла втулки роликового ремня.

Ключевые слова: полимер, валик, стежок, материал, нахлест, покрытие, оболочка, сушка, поворотный стол, оборудование, брезент, прижимной валик, бачок.

KIRISH

Polimer kompozit materiallar zamonaviy sanoatda keng qo'llanilib, ularning yengilligi, mustahkamligi va korroziyaga chidamliligi kabi xususiyatlari ularni turli sohalarda, jumladan, avtomobilsozlik, aviatsiya va qurilish sanoatida qo'llash imkonini beradi. Polimer kompozit qoplamlalar nafaqat materialning ishlash muddatini oshiradi, balki uning sirt xususiyatlarini ham yaxshilaydi. Shuning uchun polimer kompozit qoplash texnologiyalari va qurilmalarini takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Mazkur tadqiqotda polimer kompozit qoplash qurilmasining samaradorligini oshirish, ishlash jarayonida yuzaga keladigan muammolarni aniqlash va bartaraf etish masalalari o'rganiladi. Tajribaviy tadqiqotlar natijalari asosida qoplama sifatini baholash, texnologik parametrlarni optimallashtirish va yangi materiallardan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Ushbu tahlillar qurilmaning ishlash samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish jarayonida xarajatlarni kamaytirish uchun zarur tavsiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi. Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Polimer kompozit materiallar va ularni qoplash texnologiyalari so'nggi yillarda ilmiy va amaliy jihatdan katta qiziqish uyg'otmoqda. Turli tadqiqotchilar polimer kompozitlarning fizik-mexanik xususiyatlari, ularning tarkibi va qoplama jarayonlari ustida izlanishlar olib bormoqda. Ushbu tadqiqotlarning aksariyati polimer kompozitlarning samaradorligini oshirish, ularning ishlash muddatini uzaytirish va yangi materiallarni qoplama jarayoniga joriy etish yo'llarini qamrab oladi.

Polimer kompozit qoplamlalarining fizikaviy xususiyatlarini o'rganishda A.N. Smit va boshqalar polimer qoplamlalarining chidamliligini oshirish usullariga to'xtalib o'tishgan. Ularning tadqiqotlarida polimer materiallarning zarrachali qoplamlalar bilan qoplanganligi natijasida chidamliligi sezilarli darajada oshishi aniqlangan. Bunday yondashuv polimer kompozit qoplamlalarining sanoatdagi qo'llanilishini kengaytiradi.

Yana bir muhim yondashuvni K. Lee va boshqalar taqdim etishgan bo'lib, ular polimer kompozit qoplama texnologiyalarini avtomatashtirish va yuqori samaradorlikka ega qurilmalarni yaratish muammolarini o'rgangan. Ushbu ishlar qoplama jarayonining takomillashishi va samaradorligini oshirishga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Ushbu adabiyotlar sharhi shuni ko'rsatadiki, polimer kompozit qoplama texnologiyalari bo'yicha tadqiqotlar juda keng ko'lamli bo'lib, ularni yanada takomillashtirishga qaratilgan izlanishlar davom etmoqda. Bu boradagi ilmiy yondashuvlar polimer kompozit qoplamlarning xususiyatlarini yanada yaxshilash va ularning turli sanoat sohalarida qo'llanilishini kengaytirish imkoniyatlarini yaratadi. Mazkur maqolada ushbu adabiyotlar asosida olib borilgan tadqiqot natijalari tahlil qilinib, polimer kompozit qoplash qurilmasining samaradorligini oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

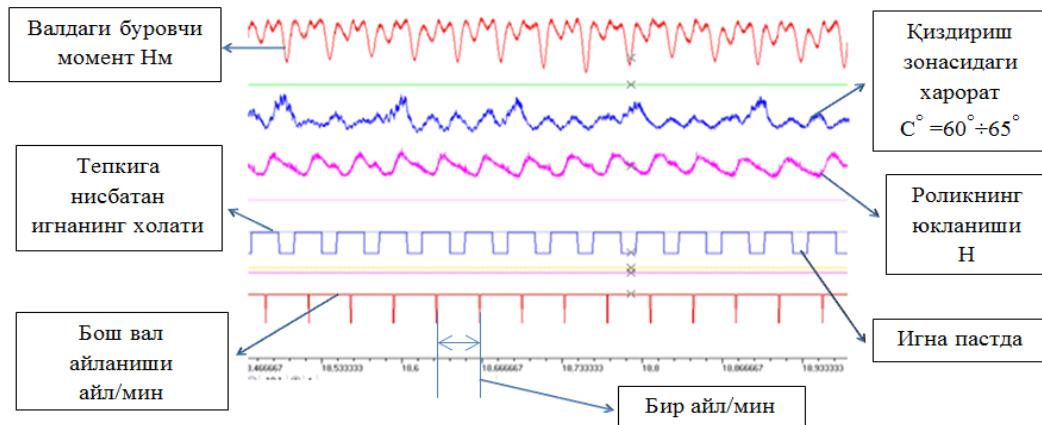
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot ishlarini amalga oshirishda ilmiy tadqiqot metodologiyasida keng qo'llaniladigan usullardan foydalanildi. Mavzuni o'rganishda umumiyligidan individuallikka va aksincha tartibda deduksion yoki induksion usullardan foydalanish samara bersa, abstrakt-mantiqiy fikrlash usuli esa jarayonni tizimli tahlil qilishda ahamiyatlidir. Ilmiy tahlil jarayonida ana shu ilmiy tadqiqot usullaridan, xususan, kuzatish, umumlashtirish, guruhlash, taqqoslash, tahlil qilishda esa sintez va tahlil usullaridan keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

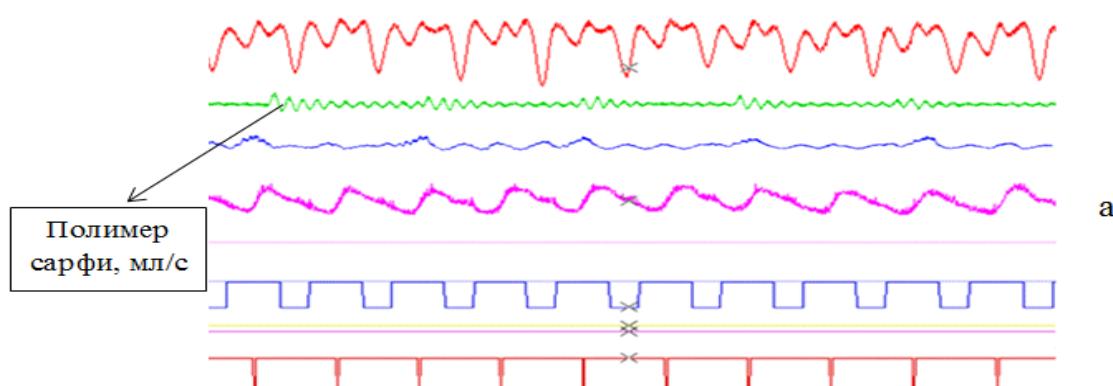
Siquvchi rolikning va tikuv mashinasi bosh valining aylanish chastotalarining o'zgarishlarini ifodalovchi ossillogramma 1-rasmida keltirilgan. Unda pushti rang chiziq rolikka ta'sir qiluvchi yuklanish, havo rang tepkiga nisbatan ignaning holat chizig'idir. Ikkala bog'lanishlarning bog'lanishi – 0 nuqtasi pushti rang bilan ko'rsatilgan. Jigar rang chiziqlar tikuv mashinasi bosh valining aylanish chastotasi va buruvchi momentidir. Impulslar oralig'i valning bir marta aylanish soniga teng. Impulsning o'tish vaqtি 0,039 sek. hisoblanadi. Bunda bosh valning aylanish chastotasi bir minutda 1800 ayl/minutdir. Siquvchi rolikdagi yuklanish 40,177 N dan 75 N oralig'idadir. Shuningdek, to'q havo rangdagi chiziq qizdirish zonasidagi haroratni belgilaydi.

Ossillogramma tahliliga asosan tikuv mashinasi bosh validagi buruvchi moment va aylanish chastotasi har bir chok qadamiga bog'liq ravishda o'zgarishini ko'rish mumkin. Xuddi shuningdek, siquvchi rolikga bo'lgan yuklanish ham deyarli shu qonuniyatda o'zgaradi. Bunda polimer qoplamasini amalga oshiruvchi rezinali roliklar hamda tikilayotgan brezent materiallarining xarakteristikalariga bog'liq ravishda ushbu parametrлarning o'zgarish qonuniyatları olindi [1,2,3]. Jumladan, quyidagi rasmlarda olingan ossillogrammalar keltirilgan.

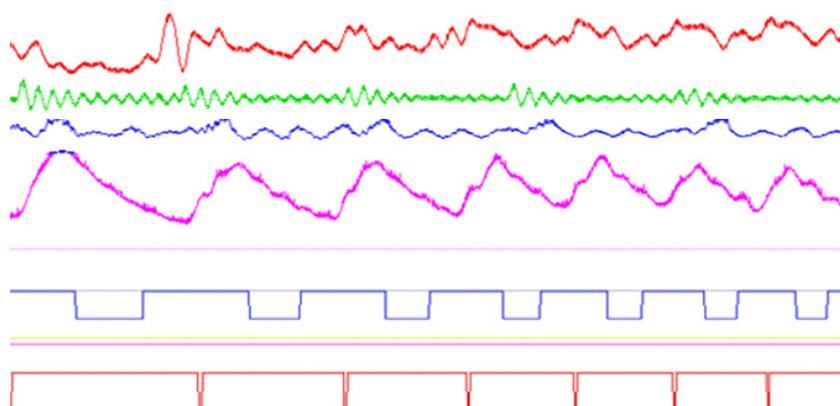

1-rasm. Tikuv mashinasi parametrlari o'zgarish qonuniyatlarini ifodalovchi ossillogramma.

Bunda brezent choklariga qoplanadigan polimer kompozitsiyasining sarfi alohida belgilangan hamda ushbu qoplamani quritish zonasidagi harorat ham o'lchab borilgan. Siquvchi rolik rezinasi bikrliqi $2,5 \cdot 10^3 \text{ N/m}$ bo'lganda uning yuklanishining tebranish amplitudasi bikrlik koeffitsiyenti $1,25 \cdot 10^3 \text{ N/m}$ bo'lganiga nisbatan deyarli $1,7 \div 1,8$ marta kamroq bo'lganini ko'rish mumkin. Mos ravishda rolik bosimining ortishi polimer sarfini ham kamayishiga olib keladi. Buning asosiy sababi rolik rezinasi bikrliqi yuqori bo'lganida uning deformatsiyalanishi kamayadi, brezent yuzasi bilan kontakt yuzasi ham kamayadi.

a-Bosh valning aylanish chastotasi 4000 min^{-1} . Rezinli valik uchun $s=2,5 \cdot 10^3 \text{ N/m}$ (PV,OP,SKPV) markali brezentlar uchun. $t=65^\circ \div 70^\circ$

b-Bosh valning aylanish chastotasi 3500 min^{-1} va rezina $s=1,25 \cdot 10^3 \text{ N/m}$.
 $t=65^\circ \div 70^\circ$

2-rasm. Uskuna roligini siquvchi kuchi f_0 validagi buruvchi momentning o'zgarishlarini rolik qayishqoq vtulka bikrligiga bog'liq ravishda o'zgarish qonuniyatları.

Polimer qoplamasini quritish zonasidagi harorat $65^{\circ}\div70^{\circ}$ atrofida bo'lishi aniqlandi. Olingen ossillogrammalarni qayta ishlab, bog'lanish grafiklari qurildi[4]. 2-rasmida brezent choklariga polimer kompozitni qoplash uskunasi roligidagi siquvchi kuch va burovchi moment o'zgarishlarini rolik rezinasi vtulkasining bikrlik koeffitsiyentiga bog'liqlik grafiklari keltirilgan.

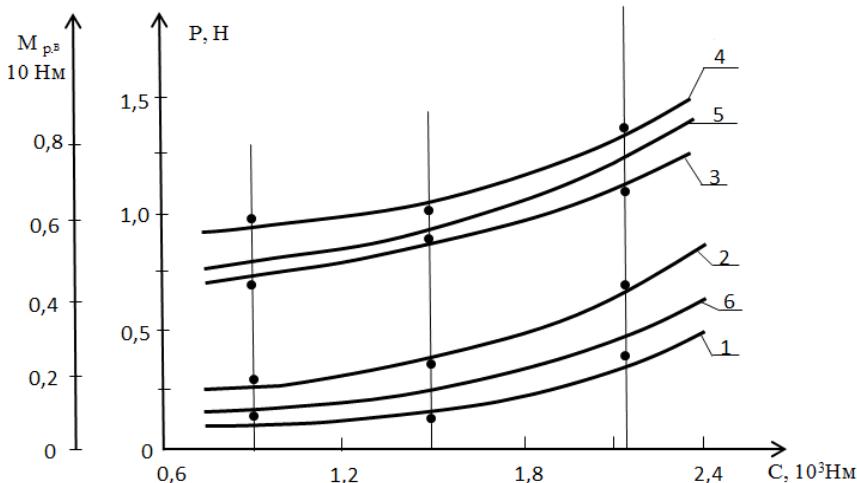

график 1

1,2, $t \cdot P = f(c)$; 3,4,5- $M_{pb} = f(c)$; 1,2,3,4- tajribaviy; 5,6- nazariy
 $1,3-n_{b,b}=5000$ ayl/min; $2,4-n_{b,b}=3500$ ayl/min. $t=65^{\circ}\div70^{\circ}$

3-rasm. Brezent choklariga polimer kompozitni qoplash uskunasi roligidagi siquvchi kuch va burovchi moment o'zgarishlarining rolik rezinasi vtulkasining bikrlik koeffitsiyentiga bog'liqlik grafiklari.

Grafiklar tahliliga asosan siquvchi rolik rezinali vtulkasi bikrligi koeffitsiyenti $0,85 \cdot 10^3 \text{ Nm}$ dan $2,15 \cdot 10^3 \text{ Nm}$ gacha ko'payganida rolikdagi yuklanish $n_{b,v}=3500$ ayl/min da $0,14 \text{ N}$ dan $0,48 \text{ N}$ gacha ortadi, bosh valdag'i buruvchi moment $0,42 \cdot 10 \text{ Nm}$ dan $0,63 \text{ Nm}$ gacha nochiziqli qonuniyatda ortishini ko'rish mumkin. Bosh val aylanish chastotasi 5000 ayl/min bo'lganida R ning qiymatlari $0,26 \text{ N}$ dan $0,74 \text{ N}$ gacha ortsa, $M_{b,v}$ qiymatlari $0,61 \cdot 10 \text{ Nm}$ dan $0,79 \cdot 10 \text{ Nm}$ gacha ortib boradi. Buning asosiy sababi rolikni brezent sirti bilan ta'sirlaridagi kuch ortadi, demak, tikuv mashinasi bosh valiga tushadigan yuklanish ham ortadi. Lekin choklarga qoplamayotgan polimer kompozitning sarfini ($0,2\div0,3$) mg/sm^2 dan oshganligini, quritish to'liq bo'lishini ta'minlash uchun qoplovchi roliklar rezinasi vtulkasi bikrlik koeffitsiyentining qiymatlari ($1.9\div2.3 \cdot 10^3 \text{ N/m}$ oralig'ida bo'lishi tavsiya etiladi. Ta'kidlash lozimki, olingen grafiklar tahliliga ko'ra, nazariy va tajribaviy natijalar farqi ($6.5\div8.2$) % dan oshmaydi. (3-rasm, 4,5 va 1,6-grafiklar).

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu maqolada polimer kompozit qoplash qurilmasining tajribaviy tadqiqot natijalari asosida qoplama jarayonining samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqildi. Tadqiqotlar natijasida polimer kompozit qoplamalarning fizik-mekanik xususiyatlari, ishslash muddatini uzaytirish usullari va qoplama jarayonida yuzaga keladigan asosiy muammolar aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, polimer kompozit qoplamalar tarkibiga qo'shimcha moddalar qo'shish orqali ularning korroziyaga chidamlilagini, bardoshlilagini oshirish mumkin. Tajribaviy tadqiqotlarda qo'llanilgan yangi texnologik yondashuvlar va optimallashtirilgan parametrlar qoplama sifatini sezilarli darajada yaxshilash imkonini berdi. Shuningdek, qoplama qurilmasining samaradorligini oshirish uchun uning texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish va yangi materiallar bilan ishslash bo'yicha qator tavsiyalar berildi.

Maqolada keltirilgan natijalar polimer kompozit qoplash texnologiyalarini takomillashtirishga hissa qo'shib, ularni sanoatning turli sohalarida samarali qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Mazkur izlanishlar natijasida ishlab chiqarish jarayonlarida qoplama sifatini oshirish, materiallarning ishslash muddatini uzaytirish va texnologik xarakatlarni kamaytirish bo'yicha aniq amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu tavsiyalar kelgusida polimer kompozit materiallardan foydalanishni yanada kengaytirishga va sanoatda ularning qo'llanilishini rivoj-lantirishga xizmat qiladi.

Foydalilanigan adabiyotlar ro'yxati

- Бехбудов Ш.Х., Мансурова М.А., Джураев А.Дж. Совершенствование устройства для нанесения полимерной композиции на стачиваемые детали одежды // “XXI АСР – ёш интеллектуал авлод асри” Институт илмий-амалий анжумани. – Тошкент: 2016. – Б. 157-159.
- Патент РУз № FAP 00885. Устройство для нанесения полимерной композиции на детали одежды / Бехбудов Ш.Х., Ташпулатов С.Ш., Джураев А.Дж., Исройлова Б.Ф. // Расмий ахборотнома. – 2014. – №3.
- Патент РУз № FAP 00917. Устройство для нанесения полимерной композиции на стачиваемые детали одежды / Бехбудов Ш.Х., Ташпулатов С.Ш., Джураев А.Дж., Исройлова Б.Ф. // Расмий ахборотнома. – 2014. – №6.
- Патент РУз № IAP 05559. Устройство для нанесения полимерной композиции на стачиваемые детали одежды / Бехбудов Ш.Х., Джураев А.Д., Рахмонов Х.К. // Расмий ахборотнома. – 2014. – №3.
- Smith A.N., Johnson R. & Lee T. (2020). Enhancement of wear resistance in polymer composite coatings through particle reinforcement. *Journal of Composite Materials*, 54(7), 1021-1035.
- Johnson B., Kim S. & Williams J. (2019). Chemical resistance improvement of polymer composite coatings: A study on anti-corrosion properties. *Polymer Science and Technology*, 45(4), 315-327.
- Lee, K., Chen, H., & Thompson, M. (2021). Automation and efficiency optimization in polymer composite coating technologies. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 82(12), 2115-2127.
- Gupta R. & Singh V. (2018). Technological advancements in polymer coatings for industrial applications. *Surface Coatings Technology*, 334, 120-130.
- Brown D. L. & Wang X. (2022). Optimization of coating parameters for enhanced performance of polymer composites. *Materials Science and Engineering*, 233, 56-67.

MUNDARIJA

Muhandislar – taraqqiyot tayanchi	4
Sadoqat Siddiqova	
Исследование влияние азотсодержащей добавки на процесс окисления битумов	9
Юлдашев Норбек Худайназарович	
Ziyorat turizmning iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ta'siriga oid muammolar yechimida terminologiyaning ahamiyati.....	14
Malohat Jo'rayeva, Shavkat Bafoyev	
Ekspluatasiya davrida kompressor moylarining ishlashi va fizik-kimyoviy xususiyatlari o'zgarishining o'ziga xosligi	19
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich	
Tabiiy gazning oltingugurtli qo'shimchalarining fizik-kimyoviy xossalarni tadqiq qilish	24
Muxtor Jamolovich Maximov, Ramazonov Bahrom G'afurovich	
Автоматическое формообразование пневматических опалубок бикубическими сплайнами.....	30
Ядгаров Ўкташ Турсунович, Ахмедов Юнус, Асадов Шуҳрат Кудратович	
Optimizing the efficient transport of mass from alternative energy sources and the process of heat and mass exchange during the processing of spices	37
Khayrullo Djurayev Fayzievich, Mizomov Mukhammad Saydulla ugli	
The role of digitalization in regional development and the utilization of their potential for sustainable development	44
Jafarova Khilola Khalimovna	
Разработка новых структур и способов выработки комбинированного трикотажа с повышенной формоустойчивостью на базе интерлокного переплетения	48
Гуляева Г.Х., Мукимов М.М., Каримова Н.Х.	
Кислотная активация навбахорской бентонитовой глины	53
Хужакулов Азиз Файзуллаевич, Хотамов Кобил Ширинбой угли	
Mustaqil ta'limdi tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	58
Murodova Zarina Rashidovna, Jo'raqulova Mehrangez Orifovna	
Kislородли birikmalar asosida olingan antidental sion kompozitsiyalarning ai-80 avtomobil benzinini detonatsion barqarorligiga ta'sirini tadqiq qilish	66
Saloydinov Aziz Avazovich	
Buxoro viloyatining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	70
Akramova Obida Qosimovna	
Исследование механико-технологических параметров глубокого рыхления почвы подпахотного горизонта.....	77
Н.С.Бибутов, Ф.Ю.Хабибов, Ш.М.Муродов	
Разработка экспериментальной установки энергосберегающего измельчителя фруктов и овощей для производства сок с мякотью.....	85
Ф.Ю. Хабибов, X.X. Ниязов	
Tуризм: типология и классификация.....	95
Малоҳат Мухаммадовна Жураева, Марупова Гульноз Умарджоновна	
"Yashil energetika"ni rivojlantirishni rag'batlantirishning me'yoriy ko'rsatkichlarini ishlab chiqish.....	99
Sadullayev Nasullo Ne'matovich, G'afurov Mirzoxid Orifovich, Ne'matova Zuxra Nasullo qizi	
Umumiy ovqatlanish korxonalarida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda diversifikatsiyalangan milliy hunarmandchilik mahsulotlaridan foydalanishning ahamiyati.....	108
Ruziyeva Gulinoz Fatilloyevna, Raximova Dilorom Sulaymonovna	
Polimerlar ishlab chiqarishda hamda ularni qayta ishlashda hosl bo'ladigan chiqindilardan samarali foydalanish jihatlari	114
Raxmatov Sherzod Shuxratovich, Sadirova Saodat Nasreddinovna, Niyozova Rano Najmiddinovna, Axmedov Hafiz Ibroimovich	
Kichik quvvatli, energiya samarador shamol turbinalari ko'rsatkichlarining tahlili.....	118
I.I. Xafizov, F.F. Muzaffarov, M.Sh. O'ktamov	

Анализ ингредиентов пищевых продуктов с помощью нейронной сети ..... Мухамадиева Зарина Баходировна	127
Dizel moylarini reologik xossalarini tatqiq qilish..... Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich, Toshov Mavzuddin Sa'dullo o'g'li	132
Анализ состав и свойства нефтяных остатков и битумов ..... Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	136
Kambag'allikdagi tarkibiy o'zgarishlarning aholi turmush forovonligi darajasiga ta'sirining ahamiyati..... Xayitov Sherbek Naimovich	141
Maxsus kiyimlar tikishda foydalanimadigan gazlamalar tahlili ..... Sayidova MaftunaHamroqul qizi	148
Production of tomato paste ..... Ergasheva Muhabbat Komil kizi	153
Problems of development of research and innovative activities in higher educational institutions..... Rakhimova Dilnoza Davronovna, Alimova Ruxsora Xamzayevna	156
O'zbekiston mehnat bozorida bandlikning innovatsion turlarini shakllantirish va rivojlantirish omillari ..... Avezova Shaxnoza Maximudjonova	159
Dual ta'lilda keys texnologiyasini qo'llash ..... Sariyev Rustam Bobomuradovich	166
Mintaqada bank-moliya tizimini rivojlantirishning nazariy va metodologik asoslari ..... Jumayev Bahodir Raxmatullayevich	169
Chiqindi AKM katalizatorlardan kobalt va molibdenni ajratish usuli ..... Tursunova F. J., G. R. Bozorov	174
Hududlarning mutanosib barqaror rivojlanishini ta'minlash imkoniyatlari (ijtimoiy rivojlanish va yo'nalishlar) ..... Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	180
Sanoat korxonalarining investitsiya faoliyatini samarali boshqarish muammolari ..... Kudratov Muhammad Rustamovich	185
Iqtisodiyotdagi innovatsion o'zgarishlar sharoitida kambag'allikni qisqartirish orqali aholi farovonligini oshirish..... Amrulloev Dadaxon Nurmat o'g'li	190
Mintaqada barqaror rivojlanishni ta'minlashda raqamlı texnologiyalarning o'rni ..... Jafarova Hilola Xalimovna	194
Nordon gazlarni aminli tozalash jarayonida ko'p so'ndirgichlarning kimyoviy ta'sir mexanizmi ..... Muxtor Jamolovich Maximov, Ramazonov Bahrom G'afurovich	198
Uglevodorodlarning fizik-kimyoviy tahlili ..... Abduraxmonov Olim Rustamovich, Islomov Alisher Nurillayevich	207
Iqtisodiyotdagi innovatsion o'zgarishlar sharoitida kambag'allikni qisqartirish orqali aholi farovonligini oshirish..... Amrulloev Dadaxon Nurmat o'g'li	213
Atrof-muhitga zararsiz, tabiiy tarkibli korroziya ingibitorlari turlarini tahlil qilish	217
Buxoro viloyatida kambag'allikni bartaraf etish va bandlikni oshirish yo'nalishida hududlar kesimida mavjud imkoniyatlar tahlili..... Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	223
Neft va gaz sanoati chiqindilarining atrof-muhitga salbiy ta'sirlarini tahlili	229
Ochilov Abduraxim Abdurasulovich, Uzakbaev Kamal Axmet uli, O'rinoval Xurshid Xayridin o'g'li	
Blokcheyn tizimlarida kriptografik kalitlar uchun tasodifiy sonlarni generatsiyalovchi SuperCSPRNG algoritmi	235
Nurullayev Mirxon Muhammadovich	
"Yashil" energetikaning o'zbekiston iqtisodiyotiga ijobiy va salbiy ta'sirlarini baholash va ularni tahlil qilish..... I.I. Xafizov, F.F. Muzaffarov, A.Y. Baqoyev	241
Buxoro viloyatida raqamlı texnologiyalarni rivojlantirish istiqbollari..... Xakkulov Eldar Xudoyberdiyevich	247
Chiqindi gazlarni changli qo'shimchalardan tozalash..... Rayimov Zuhreddin Xayriddin o'g'li, Sattorova Gulnoza Tuymurodovna, Jamilova Niginabonu Qobil qizi, Qudratov Oston Hayrulla o'g'li	251

Kremniyorganik polimer kompozitsiyalar asosida termobarqaror bo'yoq olish imkoniyatlari.....	255
Xoliqova Gulhayo Qo'ldoshevna, Raximov Firuz Fazlidinovich, Nurilloyev Zafar Ismatilloyevich	
Korroziya ingibitorlarini neft va gaz quduqlariga samarali qo'llash	260
Ato耶ev Extiyor Xudoyorovich, Jo'rayeva Dilsora Shodmonovna	
Qo'ndirmalni transformator moylarining kolloid barqarorligini baxolash.....	264
Xo'jaqulov Aziz Fayzullayevich, Raximov Zaxriddin Zafar O'g'li	
Buxoro viloyatining investitsion jozibadorligini baholash	270
Akramova Obida Qosimovna	
Yoshlarni tolerantlik ruhida tarbiyalashda ahmad donishning ta'lim-tarbiyaga oid qarashlari tahlili	277
A.Q. Saloxov	
O'zbekiston iqlim sharoitlarida quyosh fotoelektrik modullarigasovutish tizimini joriy etish	
samaradorligini baholash.....	281
Soliyeva Zamira Nurnazar qizi	
Gaz sanoati texnologik tizimlarida gaz gidratlarining hosil bo'lishini oldini olish va tabiiy gazlarni	
quritishning istiqbolliy yo'nalishlari.....	288
Maxmudov Muxtor Jamolovich, Jumaboyev Bobojon Olimjonovich	
Tabiiy gazni nordon komponentlardan tozalash jarayonlari klassifikatsiyasi va mdea yordamida	
tozalashning zamonaviy texnologiyalari tahlili	296
Hamroyev Rustam Jo'rayevich	
Основные методы сохранения исторических городских поселений и памятников архитектуры	
узбекистана (на примере бухары).....	304
З.Н. Файзуллаева	
Systematic analysis of briquette mass pressing equipment approach	309
Kobilov Kh., Sharipova N.R.	
S abzavotlarni akkustik quritish jarayonini tadqiq qilish.....	313
Xabibov Faxriddin Yusupovich, Islomova Zulayxo Qandiyor qizi	
Перспективы и производственные условия прядильных предприятий узбекистана	318
Н.Т. Гафурова, М.Э. Ходжаева, Б.Б. Бозоров	
Особенности разработки специальной одежды для работников прядильных предприятий	322
Н.Т. Гафурова, М.Э. Ходжаева, Б.Б. Бозоров	
Polimer kompozit qoplash qurilmasining tajribaviy tadqiqotlar natijalari tahlili	326
Amonov Abduraxmon Rafiq o'g'li, Axmedova Dilnoza Davlat qizi	

Yashil

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.